

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze bakalářské práce

Audit a návaznost na etické chování auditorů

Hana Radilová

© 2015 ČZU v Praze

SOUHRN

Audit je v dnešní době velmi často používané slovo. Jeho úkolem je kontrola a potvrzení správnosti. Cílem práce je popis průběhu auditu s důrazem na dodržování etického kodexu vydaného Komorou auditorů České republiky a názor pracovníků auditovaných jednotek na chování auditorů. V teoretické části je na základě prostudování odborných publikací, právních předpisů a zákonů popsán vývoj, podstata, význam a právní úprava auditu, etické chování a případné sankce a postihy. Praktická část navazuje na znalosti získané v teoretické části a pomocí dotazníkového šetření ověřuje chování auditorů. Ty jsou pak slovně a graficky vyhodnoceny, kde je zjištěno, zda se auditoři chovají v souladu s etickým kodexem. Na základě toho zjištění jsou pak stanoveny návrhy na úpravu etického kodexu, které by pomohly lépe nastínit a definovat sporné situace, ke kterým může dojít.

Klíčová slova: Audit, auditor, auditorské standardy, etické chování, etický kodex, výrok auditora

CÍL A METODIKA

Hlavním cílem bakalářské práce je provedení popisu průběhu auditu s důrazem na dodržování etického kodexu vydaného Komorou auditorů České republiky. Je zde zobrazen názor pracovníků auditovaných jednotek na chování auditorů a zda je dle jejich názoru správným způsobem uplatňován etický kodex v praxi. Pro splnění cíle je třeba stanovit několik dílčích cílů, jejichž úkolem je seznámení se správným chováním, které definuje etický kodex Komory auditorů České republiky. Dalším dílčím cílem je zobrazení možností postihů dopadajících na samotné auditory zakotvené v české právní úpravě.

K dosažení stanoveného cíle bakalářské práce je třeba prostudovat odborné publikace, články, právní předpisy a zákony. Na základě těchto informací je práce rozdělena do dvou hlavních částí, a to části teoretické a praktické. V závěru práce následuje zhodnocení a shrnutí nejdůležitějších poznatků.

V teoretické části je popsán vývoj auditu, podstata, význam, právní úprava, standardy, etické chování, jeho legislativa a možnosti nápravy neetického chování. Tím je splněn dílčí cíl práce a sestaven teoretický základ potřebný k sestavení praktické části práce. Následně proběhl sběr dat nutných pro sestavení praktické části, a to na základě dotazníku, podle kterého proběhlo šetření ve společnostech, které mají auditovanou účetní závěrku. Otázky jsou kladeny přehledně, strukturovaně a na základě již získaných teoretických znalostí ověřují v praxi chování auditorů v daných situacích. Po sběru dat následuje přímé vyhodnocení získaných údajů a je proveden závěr celé práce.

V práci jsou pro větší přehlednost použity tabulky, grafy a další soubory tak, aby utvářely lepší představu o dané problematice. Celý text je řazen do jednotlivých kapitol a subkapitol, aby vše na sebe logicky navazovalo. Pro zpracování jsou použity programy MS Word, MS Excel

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ

Etický kodex popisuje chování auditorů, neukazuje je však přímo na výčtu příkladů či situací. Pouze uvádí návod, jak by měl auditor na základě svého úsudku a odborných znalostech postupovat. V případě, že by etický kodex definoval situace, které mohou nastat přímo výčtem, byl by velmi obsáhlý a pravděpodobně by neobsáhl všechny situace. Samozřejmě auditor by měl být schopen nahlížet na věci z více stran a měl by být schopen danou věc správně pochopit. Proto vznikla tato práce, která se snažila zjistit, zda auditoři dodržují etický kodex či nikoli. A v případě, že nedodržují, tak v jakých situacích a pokusit se zpracovat návrh na vylepšení Etického kodexu Komory auditorů České republiky.

Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že se auditoři chovají téměř ve všech, v dotazníku nastíněných, sporných situacích v souladu s etickým kodexem. Nastaly i některé situace, kde respondenti uvedli, že to tak není. V dotaznících byly situace modelovány na vzorových příkladech, aby si mohl vyplňující pod určitým termínem představit nějakou skutečnost. Vzhledem k tomu, že v etickém kodexu jsou sporné situace popsány pouze teoreticky, bylo by dobré naznačit výčtem situace, které si mohou lidé

(laici, běžní uživatelé) pod tímto představit. Je důležité říci, že tento výčet by neměl sloužit jako konečný, ale měl by sloužit jako návod.

Návrh řešení nabízí doplnění o některé demonstrativní příklady lepší pochopení dané situace u části A etického kodexu - základních principů a vybraných bodů z části B. (Tabulka č. 1)

Tabulka č. 1: Návrh na zlepšení etického kodexu

Část etického kodexu	Sekce	Název sekce	Doplnění textu o
A	110	Integrita	<ul style="list-style-type: none"> • nezaujaté jednání s klientem
A	120	Objektivita	<ul style="list-style-type: none"> • vždy zvážit situaci ze všech stran • nenechat se ovlivnit cizím názorem (např. vedení společnosti) a prověřit všechny skutečnosti • v případě, že se auditor zná s někým z auditované společnosti jinak než pracovní vztah auditor • auditovaná společnost, je třeba zvážit, zda bude výrok objektivní
A	130	Odborná způsobilost a řádná péče	<ul style="list-style-type: none"> • účastnit se školení • zvyšovat svoji kvalifikaci jiným způsobem než školením - např. studováním aktuálních informací, publikací, novel zákonů • při řešení problémů využít aktuálních informací k dané tématice
A	140	Důvěrný charakter informací	<ul style="list-style-type: none"> • při neformální komunikaci/řešení problému se zaměstnanci auditované společnosti nepoukazovat na řešení problému v jiné společnosti tak, že bude přímo uveden název společnosti
A	150	Profesionální jednání	<ul style="list-style-type: none"> • jednat v souladu se všemi platnými zákony • nenadhodnocovat svoje dovednosti a znalosti např. reklamou, ale také chováním na základě vztahu auditor - budoucí/současný klient
B	210	Získávání zakázek	<ul style="list-style-type: none"> • prověření budoucího klienta (např. vazby vedení společnosti na ostatní společnosti) • prověření oblasti podnikání či případných nezákonných aktivit • prověření vlastních údajů klienta (vnitřní směrnice, organizační schéma) • auditor poskytuje pouze takové služby, k nimž má vzdělání a řádnou kvalifikaci
B	220	Konflikty zájmů	

Část etického kodexu	Sekce	Název sekce	Doplnění textu o
B	230	Alternativní stanoviska	
B	240	Honoráře a ostatní způsoby odměňování	<ul style="list-style-type: none"> stanovení přiměřené částky za služby (např. obvyklé ceny, které může klient porovnat) uvedení způsobu výpočtu v návrhu smlouvy (kalkulace) stanovení ceny při podpisu smlouvy, ne dodatečné zúčtování prací
B	250	Propagace odborných služeb	<ul style="list-style-type: none"> při propagaci služeb nevzvedávat pouze svoje znalosti a dovednosti nad ostatní (auditor se musí stále vzdělávat a zdokonalovat)
B	260	Dary a pohostinnost	<ul style="list-style-type: none"> jedná se o dary nebo pohostinnosti typu pobytové/relaxační/zážitkové/jiné zájezdy další dary materiální/nemateriální povahy v součtu celkových hodnot nad 1.500Kč platí jak pro auditory, tak rodinné příslušníky a osoby blízké
B	270	Správa clientských aktiv	
B	280	Objektivita při poskytování všech služeb	<ul style="list-style-type: none"> rozhodování se bez vlivu zainteresovaných stran (např. vedení společnosti) nezávislost a posouzení situace ze všech hledisek

Zdroj: vlastní zpracování

ZÁVĚR

Audit patří v praxi k velmi často skloňovaným slovům a také k jakýmsi strašákům v podobě probdělých noc a týdnů příprav ze strany zaměstnanců auditované společnosti. Na druhé straně, tedy na straně auditorů, představuje audit také řádnou přípravu a prostudování všech skutečností tak, aby auditor mohl dostatečně říci, že daná společnost vyhovuje všem náležitostem, které jsou stanovené zákonem. Je to právě ono kladné rozhodnutí auditora, na které tak netrpělivě čeká jak vedení společnosti, ale také i obchodní partneři či banky.

Profese auditora je velmi vážená a mnoho mladých lidí touží se auditory stát. Než se však člověk auditorem stane, musí projít řadou odborných zkoušek a musí se stále ve svých

znalostech zdokonalovat. I proto se audity dělí do několika skupin a to na základě činnosti, která je auditovaná. Tato bakalářská práce se věnovala auditu finančnímu.

Cíl práce byl rozdělen do několika dílčích cílů. V teoretické části byl vysvětlen vývoj, podstata a právní úprava auditu. Následně proběhlo seznámení s etickým kodexem, etickými principy a úpravou správného chování a také možnými sankcemi za nedodržení. Získané zkušenosti z praktické části byly ověřeny v praxi pomocí dotazníkového šetření. Dotazníky byly vytvořeny strukturovaně tak, aby poskytly údaje o dotazovaném, ale hlavně o průběhu auditu ve společnosti, ve které působí a o způsobu řešení situací, které při auditu mohou nastat. Tyto dotazníky pak byly vyhodnoceny a pomocí grafů a slovního hodnocení interpretovány.

Na základě výsledků a zjištění z dotazníkového šetření byl sestaven návrh na vylepšení etického kodexu. Tento návrh obsahoval vylepšení dosavadního etického kodexu o některé modelové situace, aby bylo možno si pod danou definicí představit reálnou činnost. Tento výčet neslouží jako definitivní a konečný, jedná se pouze o nástin situace. Toto vylepšení by mělo napomoci lépe pochopit etický kodex jak pro laickou veřejnost, ale hlavně pro auditory, kteří by tam měli být lépe schopni čelit sporným situacím.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Odborné publikace

ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Praha: Zvon české katolické nakladatelství, 1992. ISBN 80-7113-111-3

DVOŘÁČEK, J. *Audit podniku a jeho operací*. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN: 80-7179-809-6

FLORIÁN, Z. *Účetní auditing*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2001. ISBN 80-7040-476-0

KRÁLÍČEK, V. *Auditing*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1997. ISBN 80-7079-812-2.

MÜLLEROVÁ, L. *Auditing pro manažery aneb proč a jak se ověřuje účetní závěrka*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007. ISBN 978-80-7357-308-9

SEDLÁČEK, J. *Základy auditu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4168-4

Právní předpisy, směrnice

ČESKO. Zákon č. 140 ze dne 8. prosince 1961 trestní zákon. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1961. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/projekty/usmrceni-hranice/dokumenty/zakon140-1961.pdf>

ČESKO. Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 1991. Dostupné z: <http://www.kacr.cz/file/143/563-1991sb.pdf>

ČESKO. Zákon č. 90 ze dne 25. ledna 2012 o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012. Dostupné z: http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/ZoK_interaktiv.pdf

ČESKO. Zákon č. 93 ze dne 26. března 2009., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009. Dostupné z: http://www.kacr.cz/file/78/93_2009.pdf

Etický kodex Komory auditorů České republiky. *Etický kodex pro auditory a účetní znalce*. 2011. Dostupné z: [http://www.kacr.cz/file/43/02_-_eticky_kodex_2010___A4%20\(2\).pdf](http://www.kacr.cz/file/43/02_-_eticky_kodex_2010___A4%20(2).pdf)

ISA 700 - MEZINÁRODNÍ AUDITORSKÝ STANDARD. *Zpráva auditora o úplné účetní závěrce určené k všeobecným účelům*. 2006. Dostupné z: http://www.kacr.cz/data/Methodika/Auditing/Aplika%C4%8Dn%C3%AD%20dolo%C5%B Eky/ISA700s%20AD_web_unor2007.pdf

ISA 705 - MEZINÁRODNÍ AUDITORSKÝ STANDARD. *Modifikace výroky ve zprávě nezávislého auditora*. 2009. Dostupné z: <http://www.kacr.cz/data/Methodika/Auditing/Handbook%202010/>

Internetové zdroje

ACFE.cz Česká republika. *ACFE.cz Česká republika* [online]. 2012 [cit. 2014-07-23]. Dostupné z: <http://www.acfe.cz/cz/about-acfe>

ANTIKA. *Aristoteles* [online]. 2004 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://antika.avonet.cz/article.php?ID=1304>

ANTIKA. *Platón* [online]. 2004 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://antika.avonet.cz/article.php?ID=1908>

ANTIKA. *Sokrates* [online]. 2004 [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://antika.avonet.cz/article.php?ID=1934>

ASSOCIATION OF CERTIFIED FRAUD EXAMINERS. *Occupational fraud & abuse 2012*. 2012. Dostupné z: http://www.acfe.com/uploadedFiles/ACFE_Website/Content/rtnn/2012-report-to-nations.pdf

KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Auditorské standardy 2013* [online]. 2014 [cit. 2014-06-06]. Dostupné z: <http://www.kacr.cz/auditorske-standardy-2013>

KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *O Komoře auditorů* [online]. 2014 [cit. 2014-06-06]. Dostupné z: <http://www.kacr.cz/o-komore-auditoru>

KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Poslání a smysl auditu* [online]. 2014 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.kacr.cz/poslani-a-smysl-audit>

Podnikatel.cz. *Změny v účetnictví od roku 2014* [online]. 2014 [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/zmeny-v-ucetnictvi-od-roku-2014/>